

خرابات

آزمونی دوباره

جواد طوسی

● با نزدیک شدن به دهه فجر، حرف‌وحديث‌ها درباره نحوه برگزاری سی‌وششمین جشنواره فیلم فجر آغاز شده است. شورای سیاست‌گذاری این دوره از جشنواره در اولین اطلاع‌رسانی خود حنصاف فیلم‌های بخش «سودای سیمرغ» را مشخص کرده و به تعلق یک سیمرغ به فیلم‌های گروه «هنروتجربه» اشاره کرده که در میان اهالی سینما موافقان و مخالفان خودش را داشته است. نفس تشکیل شورای سیاست‌گذاری اتفاق خوبی است، ولی تجربه نشان داده که تغییر پیاپی و زود هنگام اعضای این‌گونه شوراها باعث تشتت و بی‌ثباتی در آن مجموعه خواهد شد، زیرا هر شورا می‌تواند سلیقه خودش را اعمال کند. بنابراین، بهتر است در انتخاب اعضای شورای سیاست‌گذار رویداد‌های مهم و حساس و پربیننده‌ای چون جشنواره فیلم فجر (با قدمت ۳۵ ساله‌اش)، دقت نظر صورت گیرد و از افراد مجرب و آشنا به حوزه تصمیم‌گیری‌شان دعوت شود و در قبالش اعضای این شورا برای زمان طولانی‌تری تثبیت شوند تا بتوانند برنامه‌ها و اهداف راهبردی خود را جامه عمل بپوشانند. خوشبختانه اعضای منتخب شورای مذکور از این ویژگی‌های مثبت برخوردارند و می‌توانند با همفکری و ارزیابی گذشته و حال جشنواره فیلم فجر و توجه اساسی به نقاط ضعف و آسیب پذیرش، این دوره را هر چه پربارتر و متنوع‌تر و سازمانده‌ی شده‌تر برگزار کنند. مثلا با در نظر گرفتن ضوابط و استانداردهای جهانی، انتخاب ۲۲ فیلم برای بخش اصلی «سودای سیمرغ» اقدام مثبتی است. همواره شاهد بوده‌ایم که نگاه دقیق و کارشناسانه در رشته‌های مختلف، در حجم کمتر فیلم‌ها بهتر اعمال می‌شود و برعکس در تعداد زیاد فیلم‌ها با نوعی سردرگمی و فقدان نگاه تخصصی روبه‌رو هستیم. به‌گونه‌ای که بعضا برای به‌دست‌آوردن دل همه، جوایز به شکل بی‌منطق و ناشایانه‌ای تقسیم می‌شود. حال در موقعیت کنونی که با تعداد زیاد تولیدات سالانه (حدود صد فیلم) مواجهیم، اگر واقعا در این میان تعداد فیلم‌های ارزشمند و قابل اعتنا بیش از حد نصاب در نظر گرفته شده است، می‌توان تمهیدی به کار برد و بخش جداگانه‌ای پیش‌بینی کرد و چند فیلم را نیز خارج از مسابقه به نمایش گذاشت.

درباره فیلم‌های «هنر و تجربه» نیز اگر همچنان با این حجم گسترده و بی‌رویه تولید در این زمینه روبه‌رو هستیم، به نظر می‌رسد ابتدا باید تعریف درست و قاعده‌مندی از این جنس سینما ارائه دهیم و به این نکته مهم توجه داشته باشیم که ساخت و تولید فیلم‌هایی از این دست چقدر در فرهنگ‌سازی و تغییر ذائقه بیننده و هویت‌مندی کلیت سینمای ایران و ایجاد تنوع مضمونی و بصری و ساختاری نقش مؤثر دارند؟ اساسا آیا فیلم‌هایی در این قالب، در یک مخاطب‌شناسی معقولانه و مسیر جریان‌ساز قرار می‌گیرند، یا با آثار پراکنده‌ای سرسوار داریم که هرکدام سباز خودشان را می‌زنند و در جذب مخاطب خاص خود و فضا‌سازی واقعی و اصیل (نه جعلی و کاذب) نقش سازنده ندارند؟ روی همین اصل، در نظر گرفتن یک جایزه برای فیلم‌های گروه «هنر و تجربه» در شرایط فعلی، بیشتری حکم تعارف و بستن دهان انبوه تولیدکنندگان‌شان را دارد.

در کنار همه اینها، شورای سیاست‌گذاری جشنواره فیلم فجر می‌تواند بستری مناسب برای توجه عمیق به وجه صنعتی سینما و تولید آثاری که «هنر و صنعت» در آنها به‌درستی رعایت شده و به بازارهای جهانی می‌انديشند، فراهم کند.

روی خط خبر

آوازهای عاشورایی در ارسباران

● **گروه هنر:** چهاردهمین نشست «آیین آواز» با برگزاری دو اجرای آوازی و همچنین بررسی آوازهای عاشورایی، در فرهنگسرای ارسباران برگزار می‌شود.چهاردهمین نشست «آیین آواز» از ساعت ۱۸ سه‌شنبه ۲۵ مهر، در فرهنگسرای ارسباران با موضوع آوازهای عاشورایی برگزار می‌شود.این نشست ماهانه با آوازخوانی «دانش خوشرو» همراه خواهد بود. آواز این خواننده جوان در دستگاه شور و مایه دشتی اجرا می‌شود و روح‌الله صفاپیان (نوازنده نی) نیز او را همراهی می‌کند. همچنین متین رضوانی پور، خواننده و پژوهشگر موسیقی آوازی، نیز در بخش دیگری از این برنامه، به بررسی آوازهای عاشورایی می‌پردازد. این پژوهشگر در نشست این ماه در بخش دیگری از این برنامه، همراه با محسن ایروان‌فر، به اجرای آوازی در دستگاه شور و نیز دو مایه ابوعطا و دشتی می‌پردازد.چهاردهمین نشست تخصصی و آموزشی «آیین آواز» شامل بخش‌های دیگری نیز خواهد بود. ضمن اینکه قرار است از این ماه، علیرضا معینی، مجری باسابقه رادیو و تلویزیون، اجرای برنامه را بر عهده بگیرد.

گفت‌وگو با علیرضا داوودنژاد درباره «فیلم‌سوزی»

جنگ گلا دیاتوری طبیعی است

رضا آشفته: علیرضا داوودنژاد، فیلم‌سازی که پاییز فیلم سینمایی «فراری» را در نوبت اکران دارد، معتقد است سینمای ایران به بن‌بست رسیده و فیلم‌سوزی در نیمه دوم هر سال، به دلیل حضور انبوه فیلم‌ها و کمبود سالن سینما و کوتاه‌بودن زمان اکران، امری طبیعی است و پیامدش به باور این فیلم‌ساز، جنگ گلا دیاتوری خواهد بود.

این سینماگر برجسته کشورمان ضمن تأیید پدیده «فیلم‌سوزی» در اکران سینمای ایران، می‌گوید: «فیلم‌سوزی فقط امسال نبوده، بلکه سال‌ها و بارهاست که بوده و اتفاق افتاده است. منظور این است که در فصل بهار و تابستان که از عید نوروز هم برخوردار است، هر سال از یک‌سری فیلم استقبال می‌شود که البته تعداد این فیلم‌های نیمه اول سال کم است؛ چون این فیلم‌ها از فروش خوبی برخوردار می‌شوند و مدت زمان اکران‌شان نیز طولانی‌تر است و از تعداد سینماهای بیشتری نیز برای اکران برخوردار خواهند شد و همه اینها دست در دست هم می‌دهد که این فیلم‌ها که البته می‌توانند استحقاقش را هم داشته باشند، با اقبال همراه شود.»

داوودنژاد ادامه می‌دهد: «پایز هم می‌تواند از اکران خوبی برخوردار باشد؛ اما یک‌باره با محرم و صفر مواجه می‌شود و همین دلیلی می‌شود که مردم کمتر به سینماها بروند و از آن سو نیز تعداد فیلم‌هایی که قرار است در نیمه دوم سال اکران شوند، بیشتر خواهد شد و این یعنی تعداد فیلم‌ها بسیار و از آن طرف هم تعداد سینماها کمتر و زمان اکران نیز کوتاه‌تر خواهد شد و این خود وضعیتی است که در آن جنگ بین تهیه‌کننده و سینمادار برای نمایش فیلم‌ها اتفاق می‌افتد. نتیجه آن فیلم‌سوزی است و علتش هم این است که دچار بن‌بست شده‌ایم؛ چون از یک سو تولیدات ما نسبتا زیاد و از سوی دیگر، تعداد سینماهایمان محدود است و اگر اکران خوب هم نباشد، بازگشت سرمایه‌ای نیست و مجموعه سینما امید چندانی جز از پخش در سینماها و همان نیمه اول سال ندارد؛ بنابراین طبیعی است که جنگ گلا دیاتوری و فیلم‌سوزی اتفاق بیفتد.»

او این مسئله را ناشی از دو دلیل می‌داند: «اول اینکه چرا سالن سینما ساخته نمی‌شود؟ دوم اینکه چرا حاضر به کنترل همین تعداد سالن، به لحاظ بررسی آمار فروش نیستیم؛ یعنی برای مثال از ۳۰۰ سالن فقط هفت درصد فروش و از صد سالن بقیه ۹۳ درصد فروش عاید می‌شود و از این صد سالن پرفروش هم فقط تعداد محدودی سالن در ۱۰ تا ۱۲ شهر وجود دارد؛ یعنی تازه ۲۰ تا ۳۰ درصد فروش در شهرستان‌ها و ۷۰ درصد فروش در تهران است! این یعنی در سطح مملکت کسی سینما نمی‌رود؛ اما این همه در سطح کشور از طریق بازار ویدئو و البته به صورت آنچه غیرقانونی و سرقت است، از سوی قاچاقچیان و سارقان عرضه می‌شود و این به ناامنی بازار سینما برمی‌گردد، در حالی که اگر وی‌اودی وجود داشت،

همه می‌توانستند بدون اتکا به اکران و این همه جنگ گلا دیاتوری، فیلم‌هایشان را در اختیار مخاطبان‌شان قرار دهند. به همین دلیل اکران حالت ویتترین پیدا می‌کند و برای تهیه‌کننده نیز اینکه هر فیلمی مدت کوتاهی بدرخشد و بلافاصله از طریق بازار وی‌اودی در اختیار مردم قرار بگیرد، کفایت می‌کند و این‌گونه جلوی این بازارهای درب‌وداغان‌کننده گرفته خواهد شد. این فیلم‌ساز با اظهار تأسف از اینکه اکنون بازار ویدئو دست قاچاقچیان فیلم است، می‌گوید: «تلویزیون هم از فیلم‌های ما حمایتی نمی‌کند و آنها را نمی‌خرد و تبلیغاتی از آنها پخش نمی‌کند. سایت‌های اینترنتی هم برای فروش پهنای بازار، فیلم‌های ما را مجانی پخش می‌کنند و از آن سو نیز در بیمارستان‌ها، اتوبوس‌ها، قطارها، هواپیماها و کشتی‌رانی به‌طور رایگان این فیلم‌ها را پخش می‌کنند؛ درحالی‌که اینها باید رایت بخردن. به همین دلیل تنها ظرفیت، همین تعداد سالن سینمای محدود است؛ بن‌بستی که در واقع دارد فیلم‌ها را ویران می‌کند و در آن فیلم‌ها سوخته می‌شوند و راهی هم جز نابودی نیست تا مادامی که تنها ظرفیت

علیرضا داوودنژاد

همین سینماها باشند». وقتی از داوودنژاد درباره «رانت‌خواری» در اکران و ارتباط‌های پشت‌پرده برای گرفتن نوبت اکران می‌پرسیم، این پرسش را از «عجایب» می‌داند؛ چون بدیهی است در این وضعیت نابسامان که سالن‌ها محدود و ویدئو هم در دست قاچاقچیان است، راهی جز این باقی نمی‌ماند! به همین دلیل همه تن به مناسبات غیرمنتقی و غیرقانونی می‌دهند و این باعث ناامنی بازار کالاهای فرهنگی در کل و سینما به‌طور جزء خواهد شد. داوودنژاد یک راه‌حل برای این مسئله در نظر می‌گیرد و می‌گوید: «اینکه بازارهای موجود قانون‌مند شوند و درآمدها به صاحبان اثر برگردد؛ یعنی ویدئویی خانگی از دست قاچاقچیان و سارقان بیرون آورده شود و وی‌اودی فیلم‌ها در بازارهای قانون‌مند خانگی پخش شوند. همچنین سایت‌های اینترنتی نیز قانونی کار کنند و درآمدش را به تهیه‌کننده‌ها برگردانند. همچنین تمام مراکز عمومی (بیمارستان‌ها، قطارها، هواپیماها و...) نیز در صورت خرید رایت، حق استفاده از این فیلم‌ها را داشته باشند. این ظرفیت‌ها می‌تواند در اختیار تولید داخلی قرار بگیرد و تولیدکننده می‌تواند این‌گونه یک بازار امن داشته باشد و خیلی مطمئن فیلمش را تولید و در بازار عرضه کند و این خود زمینه‌ساز فضای مطمئنی است که جنگ گلا دیاتوری در زمینه اکران فیلم و فیلم‌سوزی را از بین خواهد برد.»

د

دیدار هنرمند ژاپنی با اثرش پس از ۴۰ سال

خالق «حوض روغن» به تهران می‌آید

تابه‌حال به‌طور دائمی در موزه نصب شده است. ژیل دژم، تنها عکاسی که به استثنای عکاسان دربار، مهرماه ۱۳۵۶ در جریان جشن افتتاحیه موزه اجازه یافته بود از مراسم عکس‌برداری کند، درباره مواجهه محمدرضا پهلوی با این اثر گفته است: «لحظه‌ای را که شاه به حوضچه نفتی عجیب‌وغریب رسید هرگز فراموش نکرده‌ام. حوضچه‌ای بود سرشار از یک مایع سیاه، صاف و براق؛ اثری از یک هنرمند ژاپنی. شاه پرسیده بود که این دیگر چیست؟ و در پاسخ گفته بودند: نفت، اما این باعث خنده شاه شد و او چون نمی‌توانست موضوع را باور کند،

هنر

مقصر چینش غلط فیلم‌ها کیست؟

دعوت به مراسم سوزاندن فیلم‌ها

«شرق» گفت: «از نظر من شورای صنفی نمایش برنامه‌ریزی مدونی ندارد. به‌رحال ما تعدادی از فیلم‌سازانی که در اکران شرایط نامناسبی را تجربه می‌کنند یا دست‌کم در طول اکران به‌دلیل هم‌زمانی فیلم‌هایشان با فیلم‌هایی دیگر فرصت دیده‌شدن بهتر را از دست می‌دهند، شکایت‌هایی دارند. اما معمولا این دست کله‌ها و شکایت‌ها در حد چند مصاحبه مطبوعاتی باقی می‌ماند و برخی از مسئولان سینمایی می‌گویند که توافقات پخش و سینمادار باید مورد توجه صاحبان آثار قرار گیرد، اینکه مدعی شوند فیلم‌سوزی صورت گرفته فقط در حد حرف است و هیچ مدرک و سندی برای تخلف ارائه نمی‌دهند. این بخشی از صحبت‌های غلامرضا فرجی، سخنگوی شورای صنفی نمایش، است که در گفت‌وگو با فارس در جواب برخی فیلم‌سازان مبنی بر فیلم‌سوزی در شش‌ماهه دوم سال بیان کرد: «پیش از این

اعلام کرده بودیم پخش کنند گا ن فیلم‌هایی که در گروه آزاد قصد اکران دارند، باید قرارداد هفت پردیس سینمایی را برای ثبت در شورای صنفی نمایش از این سال آزاد کنند. اما ادامه

فیلمی که ساخته شد، باید اکران شود؟»

سینمای ایران در زمینه تولید فیلم در دنیا در رتبه دهم یا یازدهم قرار دارد، درحالی‌که از نظر تعداد سالن‌های سینما رتبه آن ۱۳۰ است! قطعا در چنین وضعیتی منطقی نیست هر فیلمی که تولید می‌شود وارد چرخه اکران شود. به گفته علی سرتیپی، مدیرعامل مؤسسه فیلمیران، حتی در کشورهایی که چهار، پنج هزار سالن سینما دارند، این‌طور نیست که هر فیلمی که ساخته شد، اکران شود و برخی از این تولیدات از طریق ویدئو یا تلویزیون پخش می‌شوند. به گواه بسیاری از کارشناسان و اهالی سینما، تعداد فیلم‌های ساخته‌شده در سال بیش از ظرفیت سالن‌هایی است که قرار است پس از مدتی فیلم‌ها را اکران کنند. نبود ظرفیت مناسب، در زمان اکران، چالش بزرگی پیش‌روی صاحبان آثار سینمایی است. تعداد قابل‌توجهی فیلم‌ساز اول، هرساله به چرخه ساخت فیلم اضافه می‌شوند و شاید بخشی از برابند کار آنها در جشنواره فیلم فجر نمود بیرونی پیدا کند و برخی دیگر در صف طویل اکران منتظر فرصتی برای دیده‌شدن می‌مانند و نبود برنامه‌ریزی مناسب برای اکران فیلم‌هایی که هر یک خواستار زمان‌بندی مناسب برای اکران هستند، قطعا یکی از چالش‌های اصلی شورای صنفی نمایش و باشنه آتشیل آن محسوب می‌شود. چیزی تا برگزاری جشنواره فیلم فجر و آغاز ماراات دیگری برای برنامه‌ریزی در مورد اکران‌های اسات آئنده سینمای ایران باقی نمانده است. این در حالی است که تعداد فیلم‌هایی که از سال‌ها پیش هنوز فرصت اکران پیدا نکرده‌اند هم کم نیست و با وجود این شرایط باید راه‌حلی برای این موضوع پیدا کرد.

زیر آسمان فیروزه ای

اکران «برگ جان» ابراهیم مختاری در هنروتجربه

● **گروه هنر:** «برگ جان»، دومین فیلم بلند داستانی ابراهیم مختاری، از اول آبان در گروه سینماهای هنروتجربه اکران می‌شود. ابراهیم مختاری «برگ جان» را ۲۳ سال پس از فیلم داستانی اولش، «زینت»، ساخته است. نویسنده، کارگردان و تهیه‌کننده این فیلم ابراهیم مختاری است. مهدی احمدی، سعید پورصمیمی و مریم مقدم، نقش‌های اصلی این فیلم را ایفا می‌کنند. سایر عوامل این فیلم عبارت‌اند از: مدیر فیلم‌برداری، مجید گرجیان، تدوین، میثم مولایی، طراح صحنه و لباس اصغر نژادایمانی، مدیر صدا، امیرحسین بشاش، صداگذاری و ترکیب صدا، امیرحسین قاسمی، طراح چهره‌پردازی، محمود دهقانی، آهنگ‌ساز، بهزاد عبیدی، برنامه‌ریز و دستیار اول کارگردان عبد نیک‌پو و... «برگ جان» دومین فیلم داستانی ابراهیم مختاری، مستندساز پیش‌کسوت سینمای ایران، در ششمین جشنواره بین‌المللی فیلم سبز، غزال زرین بخش داستانی بلند را از آن خود کرد.

«نذار این خواب تعبیر بشه» در تالار سایه

● **گروه هنر:** نمایش «نذار این خواب تعبیر بشه»، به نویسندگی و کارگردانی مهدی نصیری، از سه‌شنبه، ۲۵ مهر در تالار سایه به صحنه می‌رود. این نمایش با تهیه‌کنندگی گروه هنرهای نمایشی روایت فتح و با نگاهی متفاوت، وقایع جنگ تحمیلی و تأثیرات اجتماعی آن را روی سه زوج جوان بررسی و با لحنی ساده، بی‌پیرایه و البته عمیق و واقعی، تأثیر جنگ بر آدم‌های آن زمان را بازگو می‌کند. نمایش «نذار این خواب تعبیر بشه»، با بازی بهرام تشکر، ترانه کوهستانی، فریا امینیان، رضا جوشنی و بهروز پناهنده از ۲۵ مهر، هر شب ساعت ۱۸ در تالار سایه میزان علاقه‌مندان به رقته است.

لازم به ذکر است پیش از این از مهدی نصیری نمایش‌های «اگر مرد کوچولویی پیدا می‌شد که می‌خندید»، «پرسه‌های زن راوی از رود تا رونیز» و «گانتلت» نیز در مقاطع مختلف روی صحنه رفته است.

علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر و خرید بلیت می‌توانند به آدرس اینترنتی سایت تیوال مراجعه کنند.

برگزاری اولین کنگره بین‌المللی عمران، معماری وعلوم محیطی

● **گروه هنر:** اولین کنگره بین‌المللی «عمران، معماری و علوم محیطی» در محورهای تخصصی با حمایت و همکاری دانشگاه‌ها و مؤسسات بخش خصوصی و دولتی در ۱۰ اسفند در پردیس فنی و مهندسی شهید عباسپور دانشگاه شهید بهشتی تهران برگزار می‌شود. در این کنگره استادان و پژوهشگران برجسته داخل و خارج کشور، آخرین یافته‌های علمی خود را در حوزه‌های عمران، معماری و علوم محیطی با یکدیگر به اشتراک می‌گذارند. همچنین برنامه‌های جانبی از قبیل کارگاه‌های تخصصی، نمایشگاه تخصصی و مسابقه عکاسی حول محورهای کنگره برگزار می‌شود و در پایان، از مقالات و آثار برگزیده تقدیر به عمل می‌آید. این کنگره از سوی دبیرخانه دائمی کنگره علوم محیطی با همکاری دانشگاه شهید بهشتی تهران، پردیس فنی و مهندسی شهید عباسپور و مرکز تحقیقات پژوهش‌های کاربردی علوم زیست‌محیطی دانشگاه آزاد اسلامی و با حمایت رسمی وزارت نیرو، صندوق ملی محیط زیست، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه خوارزمی، دانشگاه شهرکرد، دانشگاه جامع علمی‌کاربردی شهرداری تهران، مرکز آموزش شهرسازی، نوسازی و بهسازی شهرداری تهران، کمیته ملی سدهای بزرگ ایران، انجمن علمی بتون ایران، انجمن متخصصان محیط زیست ایران، انجمن مهندسی آبیاری و آب ایران، انجمن مخاطره‌شناسی ایران، انجمن مهندسی پل ایران، انجمن انرژی خورشیدی ایران، انجمن فناوری‌های بومی ایران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس، دانشگاه بناب، دانشگاه بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، مؤسسه آموزش عالی لاطه، شرکت Global Linkwork کشور مالزی و شرکت Esmercio کشور اوکراین برگزار می‌شود.علاقه‌مندان تا پایان روز پنجشنبه ۳۰ آذر فرصت دارند برای ثبت‌نام و ارسال مقالات و آثار خود به وب‌سایت کنگره به آدرس http://www.cael.ir مراجعه کنند.